

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง :	การดูแลผู้สูงอายุในสถาบัน

กอง/กลุ่ม: กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

หมายเลขเอกสาร : WI-PW-CS-02 หน้าที่ : 2/7

วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559 แก้ไขครั้งที่ : 0

1. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานการให้บริการสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุในสถาบันที่มีมาตรฐาน

2. ขอบเขต

ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในสถาบันในสังกัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทุกจังหวัด (พมจ.) กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ และศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ (ศพส.) จำนวน 11 แห่ง ได้แก่

- (1) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร
- (2) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางละมุง จ.ชลบุรี
- (3) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์ จ.เชียงใหม่
- (4) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จ.พระนครศรีอยุธยา
- (5) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต จ.ภูเก็ต
- (6) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์
- (7) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม
- (8) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
- (9) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุสงขลา จ.สงขลา
- (10) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี
- (11) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านทักษิณ จ.ยะลา

3. คำนิยาม

ผู้รับบริการ หมายความว่า ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดได้รับอนุญาตให้เข้าใช้บริการในศูนย์ พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ดังนี้

- 3.1 มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย
- 3.2 ไม่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำผิดอาญาและอยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่าง การพิจารณาคดีของศาล
 - 3.3 ไม่เป็นโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523
 - 3.4 มีความสมัครใจ
 - 3.5 สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในกิจวัตรประจำวัน
 - 3.6 ไม่มีอาการทางจิตที่รุนแรง หรือมีพฤติกรรมด้านลบที่จะส่งผลกระทบต่อผู้อื่น
 - 3.7 ไม่ติดสารเสพติด หรือติดสุรา

14	10 00	a		ي	ຈ	4
ี คมอก′	ารปภบตงา	เนเรอง	•	การดูแลผู้สูงอา	ายในส	สถาบน
			•		. ~ 0.50	

กอง/กลุ่ม: กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

หมายเลขเอกสาร : WI-PW-CS-02 หน้าที่ : 3/7

วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559 แก้ไขครั้งที่ : 0

3.8 กรณีคนเร่ร่อน ถูกทอดทิ้ง หรือไร้ที่พึ่ง ต้องผ่านกระบวนการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 ก่อน เช่น การเยี่ยมครอบครัว/ชุมชน การหาอาชีพที่เหมาะสม เป็นต้น

3.9 ประสบปัญหาความเดือดร้อนอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ มีฐานะยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัย ขาดผู้อุปการะ หรือผู้ให้ความช่วยเหลือ

การดูแลผู้สูงอายุในสถาบัน หมายความว่า การสงเคราะห์ คุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ และพัฒนาผู้สูงอายุใน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

4. ความรับผิดชอบ

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการพิจารณาอนุมัติรับ ผู้สูงอายุเข้ารับการอุปการะในสถาบัน

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดทำข้อเสนอรับ ผู้สูงอายุเข้ารับการปการะในสถาบันเสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเพื่อพิจารณา

นักสังคมสงเคราะห์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการส^{ื่}อบข้อเท็จจริงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ การวางแผนการช่วยเหลือ และดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุตามหลักการวิธีการทางสังคมสงเคราะห์

พยาบาล/นักกายภาพบำบัด/นักอาชีวะบำบัด มีอ่ำนาจหน้าที่ดำเนินการประเมินสมรรถนะผู้สูงอายุเพื่อ จัดบริการได้ตามความเหมาะสม และให้บริการผู้สูงอายุตามหลักวิชาชีพของตนเอง

พ่อบ้าน/แม่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดเตรียมสถานที่พัก บริการปัจจัย 4 และบริการเบื้องต้นอื่น ๆ แก่ผู้สูงอายุ

พี่เลี้ยงประจำอาคาร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้การดูแลในกิจวัตรประจำวันและความเป็นอยู่ของ ผู้สูงอายุ พร้อมบันทึกพฤติกรรมของผู้สูงอายุ

5. ระเบียบปฏิบัติ

- 5.1 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 5.2 ระเบียบกรมกิจการผู้สูงอายุว่าด้วยการให้บริการผู้สูงอายุ พ.ศ. 2558

14	26 61	4		v	ຄ	9
คมอการา	ไภาเตงา	านเรอง	•	การดูแลผู้สูงอ	ายในส	สถาบน
900011100	, ພູ ວ	. 20000	•		.ಇ೦ಒ	

กอง/กลุ่ม : กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

หมายเลขเอกสาร : WI-PW-CS-02 หน้าที่ : 4/7

วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559 แก้ไขครั้งที่ : 0

6. ขั้นตอนและรายละเอียดการปฏิบัติงาน

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	รับคำร้อง	1 ชั่วโมง	การยื่นคำร้องขอรับการอุปการะในศูนย์พัฒนาการ จัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ: ส่วนกลาง: กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ส่วนภูมิภาค: พมจ.ทุกจังหวัด, ศพส.ทุกแห่ง	กลุ่มส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม, พมจ.ทุกจังหวัด, ศพส.ทุกแห่ง
2	* วิเคราะห์สภาพปัญหา ความเดือดร้อน	1 วัน	การวิเคราะห์สภาพปัญหาความเดือดร้อนใน เบื้องต้น	กลุ่มส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม, พมจ.ทุกจังหวัด, ศพส.ทุกแห่ง
3	เยี่ยมบ้าน/ สอบข้อเท็จจริง	7 วัน	การเยี่ยมบ้าน สอบข้อเท็จจริงสภาพปัญหาความ เดือดร้อน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผน ให้ความช่วยเหลือ	กลุ่มส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม, พมจ.ทุกจังหวัด, ศพส.ทุกแห่ง
4	รับเข้า สงเคราะห์ ในสถาบัน	2 วัน	การพิจารณาอนุมัติรับผู้สูงอายุเข้ารับการ สงเคราะห์ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ	ศพส.ทุกแห่ง
5	สงเคราะห์ ในสถาบัน	1 สัปดาห์	การสงเคราะห์ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ ช่วงแรกรับ: 1. จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ 2. พิจารณาจัดอาคารนอนที่เหมาะสม 3. นำผู้สูงอายุไปยังอาคารนอน 4. จัดทำสมุดประวัติผู้สูงอายุ 5. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	ศพส.ทุกแห่ง

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การดูแลผู้สูงอายุในสถาบัน

กอง/กลุ่ม : กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

หมายเลขเอกสาร : WI-PW-CS-02 หน้าที่ : 5/7

วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559 แก้ไขครั้งที่ : 0

2 กรณี 1. <u>การลาออก:</u> ผู้สูงอายุแสดงความประสงค์ขอ ลาออกจาก ศพส. เพื่อกลับไปอยู่ใน ครอบครัว/ชุมชนดังเดิม หรือญาติผู้สูงอายุได้	ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ
ยนคารองขอรบตวผูสูงอายุไปอุปการะทบาน 2. การเสียชีวิต: 3 เดือน 2.1 การติดต่อญาติผู้สูงอายุที่เสียชีวิตเพื่อรับ ศพกลับไปทำพิธีฌาปนกิจตามศาสนา 1 ปี 2.2 กรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ: - สวดอภิธรรมศพให้ผู้สูงอายุหนึ่งคืน และนำศฟไปฝากเก็บไว้ที่วัด หรือ - ทำพิธีฌาปนกิจแก่ศพผู้สูงอายุทันที หรือ ปีละ 1 ครั้ง ขึ้นอยู่กับแต่ละ ศูนย์ฯ ดำเนินการตามความ เหมาะสม - อัฐิผู้สูงอายุนำไปลอยอังคาร - สำรวจทรัพย์สินของผู้สูงอายุ โดย คณะกรรมการสำรวจทรัพย์สินและ จัดแยกบัญชีทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อรอ ญาติมาดำเนินการและส่วนทรัพย์สิน		การจำหน่ายออก	3 วัน	ช่วงสงเคราะห์: - จัดกิจกรรมให้เหมาะสมโดยทีมสหวิชาชีพ ได้แก่ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักสังคม สงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักอาชีวะบำบัด ดังนี้ 1. การส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การทำกายภาพบำบัด การรักษาพยาบาล เบื้องต้นในสถาบันและส่งตัวเข้ารักษา โรงพยาบาล 2. อาชีวะบำบัด 3. การนันทนาการ 4. การจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ การจำหน่ายผู้สูงอายุออกจากสถาบัน แยกเป็น 2 กรณี 1. การลาออก: ผู้สูงอายุแสดงความประสงค์ขอ ลาออกจาก ศพส. เพื่อกลับไปอยู่ใน ครอบครัว/ขุมชนดังเดิม หรือญาติผู้สูงอายุได้ ยื่นคำร้องขอรับตัวผู้สูงอายุที่เสียชีวิตเพื่อรับ ศพกลับไปทำพิธีฌาปนกิจตามศาสนา 2.2 กรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ: - สวดอภิธรรมศพให้ผู้สูงอายุหนึ่งคืน และนำศพไปฝากเก็บไว้ที่วัด หรือ - ทำพิธีฌาปนกิจแก่ศพผู้สูงอายุทันที หรือ ปีละ 1 ครั้ง ขึ้นอยู่กับแต่ละ ศูนย์ฯ ดำเนินการตามความ เหมาะสม - อัฐิผู้สูงอายุนำไปลอยอังคาร - สำรวจทรัพย์สินของผู้สูงอายุ โดย คณะกรรมการสำรวจทรัพย์สินและ จัดแยกบัญชีทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อรอ	ศพส.ทุกแห่ง

ום ובעב ם		ນ ຄ ພ
คมอการบภบตงานเรอง	:	การดูแลผู้สูงอายุในสถาบัน
	٠	

กอง/กลุ่ม: กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

หมายเลขเอกสาร : WI-PW-CS-02 หน้าที่ : 6/7

วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559 แก้ไขครั้งที่ : 0

7. เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

- 7.1 สมุดบันทึกประทึกประจำตัวผู้สูงอายุ
- 7.2 หนังสือนำส่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 7.3 ใบรับรองแพทย์ / ประวัติการรักษาพยาบาล
- 7.4 เอกสารประจำตัวบุคคลผู้สูงอายุ แยกเป็น 2 กรณี คือ
 - กรณีที่ผู้สูงอายุยื่นคำขอด้วยตนเอง ได้แก่ บัตรประชาชน และทะเบียนบ้านของผู้สูงอายุ
 - กรณีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องยื่นคำขอ ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้านของผู้สูงอายุ และ ผู้ยื่นคำขอ

หากผู้สูงอายุไม่มีหลักฐานดังกล่าว ให้มีหนังสือรับรองว่าผู้สูงอายุมีถิ่นที่อยู่ในพื้นที่นั้นจริงจาก นายทะเบียนท้องถิ่น พนักงานปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชนตามที่ทางราชการให้การรับรองหรือ แต่งตั้งแล้วแต่กรณี

8. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

- 8.1 คำร้องขอรับบริการ
- 8.2 แบบสอบประวัติผู้รับบริการ
- 8.3 แบบประเมินสมรรถนะรายบุคคล (Individual Rehabilitation Program: IRP)
- 8.4 แบบฟอร์มรับทราบกฎระเบียบ
- 8.5 แบบสำรวจทรัพย์สิน
- 8.6 แบบฟอร์มยินยอมขอรับบริการ
- 8.7 ใบเยี่ยมบ้าน
- 8.8 แบบฟอร์มขอรับผู้สูงอายุไปอุปการะ

ıd	26 61	ᆆ		v	9	9
คมอการเ	ไภขเตง [.]	านเรอง	•	การดูแลผู้สูงอา	ยเนสถ	าขน
910101110	ິພ ີ ເ		•	91 91 91 91	9 0,000.0.	

กอง/กลุ่ม : กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ กลุ่มส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

หมายเลขเอกสาร : WI-PW-CS-02 หน้าที่ : 7/7

วันที่เริ่มใช้ : 30 พฤษภาคม 2559 แก้ไขครั้งที่ : 0

9. เอกสารบันทึก

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลาการ	วิธีการจัดเก็บ
			จัดเก็บ	
1. คำร้องขอรับบริการ	ฝ่ายสวัสดิการ	ศูนย์พัฒนาการ	ตลอดระยะเวลา	จัดเก็บในแฟ้ม/
2. แบบสอบประวัติผู้รับบริการ	ศูนย์พัฒนาการ	จัดสวัสดิการ	การรับสงเคราะห์	เรียงตาม
3. แบบฟอร์มรับทราบ	จัดสวัสดิการ	สังคมผู้สูงอายุ	ในสถาบันจวบจน	พยัญชนะชื่อ
กฎระเบียบ	สังคมผู้สูงอายุทุก	ทุกแห่ง	จำหน่ายออกแล้ว	ผู้สูงอายุ
4. แบบสำรวจทรัพย์สิน	แห่ง		เป็นเวลา 5 ปี	ที่เข้ารับบริการ
5. แบบฟอร์มยินยอมขอรับ				ในสถาบัน
บริการ				
6. ใบเยี่ยมบ้าน				
7. แบบประเมินสมรรถนะ				
รายบุคคล (Individual				
Rehabilitation Program:				
IRP)				

10. ระบบการติดตามประเมินผล

ข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ความถี่	เอกสาร	หน่วยงาน
				ที่ใช้การจัดเก็บ	รับผิดชอบ
การบริการที่มีคุณภาพ	ร้อยละความพึงพอใจ	ไม่น้อยกว่า	1 ปี/ครั้ง	แบบรายงานผล	ศูนย์
และได้มาตรฐาน	ของผู้สูงอายุต่อ	ร้อยละ 75		การดำเนินงาน	พัฒนาการจัด
สอดคล้องกับ	บริการที่ได้รับจาก			ตามตัวชี้วัด	สวัสดิการ
ความต้องการของ	ศูนย์พัฒนาการจัด				สังคม
ผู้สูงอายุ	สวัสดิการสังคม				ผู้สูงอายุทุก
	ผู้สูงอายุ				แห่ง
